

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, za pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstne za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primereu popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. — Nezaprte reklamacije so poštne proste.

Kmetske skrbi.

I.

Za spodnještajerske vinogradnike se je določilo letos 400.000 kron brezobrestnega posojila. Navadno se je dosedaj zgodilo, da so večino brezobrestnega posojila dobili bogati meščani in tržani, kmetje pa so rajši hodili v posojilnice ter tamkaj plačevali pisarniške stroške in obresti. Tako se nadalje ne sme goditi, kajti to bi bil gospodarski samomor! Kdor hoče prenoviti vinograd in nima denarja, naj prosí za brezobrestno posojilo. Naslov se naredi: Visoki deželni odbor, Gradec. V prošnji se naj omeni svota, katero hoče imeti prosilec, potem pa se mora tudi dostaviti, da je prosilec že začel prenavljati vinograd. Zadnje je pogoj, brez katerega ne dobi posojila! Prošnja se piše slovenski in jo lahko vsak prosilec sam napiše, ne da bi hodil v kako pisarno ali pa celo k zakotnim advokatom. Kdor hoče bolj sigurno iti, naj poroča tudi deželnemu odborniku Robiču ter ga opozori na svojo prošnjo. Njegov naslov je: Fr. Robič, državni in deželni poslanec, Gradec, deželni odbor! Slovenski kmetje, če ste v zadregi, poslužujte se pomoči, ki se vam ponuja. Vaši poslanci se morajo mnogo truditi, da izposlušajo take podpore, za to se tudi vinogradniki potrudite, da jih vi dobite in ne vaši kmetski in narodni nasprotniki!

II.

Zadnji čas se skoro vsak dan lahko čita, da je bila tukaj in tukaj občinska volitev razveljavljena. Posebno vlada rada razveljavi volitve v onih občinah, kjer so zmagali Slovenci, a vlada še upa, da pri zopetnih volitvah vendar pridejo nemškutarski nazadnjaki na krmilo. V

vsakem slučaju pa mora kmetsko ljudstvo opozoriti vladne činitelje na to, da tukaj naredi red. Z večkratnimi volitvami izgublja kmetsko ljudstvo zlati dragi čas in občini naraščajo novi izdatki. Vladni činitelji niso samo zaradi tega tukaj, da bi razveljavljali občinske volitve, kadar je treba ali ni treba, ampak njihova dolžnost bi bila, da že pred volitvami pazijo in opozarjajo občinske zastope, naj se vrši vse v redu. Kmetsko ljudstvo nadlegovati, to ni težko in to zadene kmalu marsikdo v uradih, ali dolžnost uradnikov je, da tudi poučijo ljudstvo, kjer je treba.

III.

Neurejene politične razmere na Ogrskem pretijo tudi našemu kmetu s pogubo. Seveda je temu avstrijska vlada sama kriva. Ogrščeno nečejo nič vedeti o gospodarski skupnosti z Avstrijo, naša vlada pa nič o ločitvi in še vedno čaka, da bodo tudi Ogrji odobrili trgovinsko pogodbo z Nemčijo. Toda gotovo vendar ni, da se Ogrji ndajo in zato bi bilo najboljšo, da se Avstrija sama zase uredi. S prvim marejcem prihodnjega leta mora biti trgovinska pogodba z Nemčijo odobrena, ali že v tej ali oni obliki, če ne, ne bomo smeli ničesar izvažati več v Nemčijo in cene kmetiskim pridelkom bodo padle kmalu občutljivo. Če se Ogrska kuja, Avstrija pa ne postavi na svoje noge, se tudi pogodbe z drugimi državami, in ne samo z Nemčijo, ne bodo mogle izvršiti, kar bi bilo za naše kmetijstvo hud udarec.

IV.

Večina naših kmetov ima srčno željo, svoje sinove „kam dati, da se nekaj naučijo“. Zopet in zopet opozarjamo naše kmetovalce, naj jih dajo v kmetijske šole ali jih spravijo

svoječasno v kmetijske tečaje. Mi bomo v jedni prihodnjih številkih imenovali več kmetijskih šol, tudi hrvaške in češke, ter tudi imenovali kmetom našim vire, kjer bi se znale dobiti podpore. Kdor hoče svoje sinove v jesen spraviti v kako šolo, naj že sedaj misli na to! Marsikateri slovenski kmetje, zavedni možje, hočejo dati svoje fante naučiti nemščino. Gotovo sinovom to ne bo škodilo, toda prvo in zares potrebno je vendar pouk v kaki kmetijski šoli! Če pa že hočejo naši ljudje svoje sinove na vsak način samo nemščino naučiti, naj jih pošljejo v take šole, kjer se bodo res nemški naučili in se zraven ne bodo spridili. Ne dajajte torej svojih sinov med ničvredno deco in na slabe nemške šole, kjer se nič, tudi nemški ne naučijo. Nemški se bodo kmečki fantje dobro naučili na vadnici c. kr. učiteljskega v Mariboru, na paralelkah v Mariboru, na realnem razredu v Ljutomeru in na samostalni spodnji gimnaziji v Celju. Na teh šolah se najlažje in najlepše naučijo slovenski otroci nemški, ker se poučuje na pravi podlagi. Stane pa v mestu stanovanje in hrana vseeno, ali pošiljate fanta v to ali ono šolo!

Rusko-japonska vojska.

Zakaj je bil poražen Roždestvenskij?

Ruski vojni dopisnik Olginskij poroča iz Harbina, da pripisujejo ruski vojni strokovnjaki poraz Roždestvenskega sledečim vzrokom:

1. Od 25. maja dalje so Japonci po brezzičnem brzojavu bili neprenehoma poučeni o vsem kretanju Rusov, Rusi so pa pluli naprej kar na slepo.

2. Ves boj se je vršil med otokoma Iki in Čuzima na ozkem prostoru; japonsko bro-

LISTEK.

Izdajstvo.

Povest. Spisal J. V. Starogorski.

(Dalje.)

„Nikakor ne. Pridi!“

„Sel bi, pa si ne upam. Saj veš, da sem kakor tujec — seveda sem si kriv sam — ali rad bi bil drugačen.“

„Zakaj si ne upaš?“

„Ker bi mislili, da sem se prišel posmebovat. Nimam pa nikogar, da bi me zagovarjal.“

Deklica je nalahno zardela.

„Ivanka, če me boš zagovarjala, se takoj vpišem in pristopim,“ je rekel kakor v šali. Ali dekle je razločilo resnico.

Ona zagovarjati? Kri ji je plula k sren in zopet v lice. Kaj bi si mislili ljudje?

„Ali me boš?“

Kratek molk. Ivanka ga živahno pogleda in nato povese oči.

„Matej, vpiši se, jaz storim svojo.“

„Hvala“, je klical za njo.

V.

Napočil je dan volitve. Jutro je bilo oblačno, vendar so se jele razgrinjati megle in prikazalo se je solnce. Vzduh je bil miren in

nekaj skrivnostnega je ležalo v njem. Volilci so hiteli na volišče in tudi iz Podlesja se je odpravil župan z drugim volilcem, katerega so si izvolili, Ludvikom Logarjem.

Podlesje je bilo namreč voliko, ter je imelo pravico radi številnosti prebivalcev postaviti na volišče, razun župana, še enega volilca.

„Oče, da ste mi trdni in da mi ne volite nemškutarjev Izidorove bande. Če bi mi volili nemčurja, vas ne spoznam za očeta.“

„Dobro, Matej, dobro“, je privdarjal Logar in poskušal vino. „Dobra kapljica, dobre besede, Matej: Veseli me, da si postal drug človek... Dobra kapljica.“

„Izidora ne volim, sem že rekel in mirna država.“

„Dobro, dobro“, je kimal že vesel Ludvik Logar. „Ali treba odriniti, da ne zamudimo.“

„Sel bi z vami, ko bi smel.“

„Smeš že, ali kaj boš tam?“ reče oče.

„Le bodi doma.“

Na volišču so pa hiteli agitatorji sem in tja, prigovarjali volilcem, jim žugali itd.

Narodna stranka, ki je postavila svoje može, kateri bi imeli biti izvoljeni v odbor, si je bila svesta zmage. Najboljše poročstvo jim je bilo, da se je Matej Kalin poboljšal in da je bil ud bralnega društva na Podlesju. Tam so ga pa seveda lepo sprejeli in ni se imel pritoževati v ničem.

Ali tudi nemčurska stranka je bila trdna svoje zmage. Računali so na Kalina. Ta oseba je bila sedaj na obeh straneh bitje, ki je imelo odločiti usodo okraja. Ali ostane vse po starem v rokah nemčurjev, ali vstane teptano ljudstvo... Ako so Kalina dobili prej nemčurji — velikokrat ga niso mogli, ker se je skrival — so mu dajali piti in ga slavili. On je pa vedel z zvitimi odgovori speljati sitne vrane, da niso vedeli kaj je rekel. Glavno stvar je pa držala Toni...

Matej ni bil od onega časa skupaj z njo. Njej se je sicer zdelo čudno, a veliko se ni žalostila.

„Vseeno“ je djal Izidor. Kalin me mora voliti, ali pa ga dam na tožno klop. Dolžan mi je. Hahaha se je smejal po sili, denar dela dandanes glasove in voli. Predobro vem, da bi me marsikateri izmed mojih ne volil, ako bi mi ne bil dolžan. In take treba držati. Izidor še nisva na koncu!

Komaj je odšel Izidor je prijela Toni pismo s vsebino, kjer ji je bilo povedano, da se naj norčuje s kogar se hoče, z njega se ni treba. Pisal je Matej, da se osvete Razkril ji je, kar je oni večer videl.

„Izdajalka!“ je stalo h koncu. „Mar misliš, da bodo slovenski sinovi klečali pred tabo, kakor nemčurski? Da, ko sem bil tebi na ljubo oni ničvrednež, sem se res plazil na

dovje se je vsled hitrosti svojih ladij moglo najugodnejše razdeliti, tako da je Ruse ob-streljavalo s treh front.

3. Rusko brodovje je od 25. maja ne-prenéhoma menjavalo svoje vrste, kakor bi se učilo, v odločilnem trenutku pa se ni moglo tako postaviti, da bi izbralo vso moč svojega topništva. V začetku boja na primer je stal oddelek Felkersamov na levem boku Roždestvenskega tako, da so vse japonske kroglice, ki so preletale Roždestvenskega; zadele v Felkersamove ladje, sam pa ni mogel streljati.

4. Zmešnjavo so delale prevozne ladje, ki so prišle pod križni ogenj sovražnika in se skrivale za bojno črto.

5. Nihče ni vedel za načrte Roždestvenskega, niti podpoveljniki niti kapitani. Nebogatov je bil po zedinjenju samo enkrat 15 minut pri njem, zato je potem, ko je bil Roždestvenski ranjen, prišlo vse v nered, ker si Nebogatov ni znal pomagati.

6. Ruska strelba je neprimerno slabša od japonske. Sedem mesecev se moštvo ni vadilo v bojnem streljanju. Samo enkrat so pri Madagaskarju trikrat ustrelili iz 12-palčnih topov.

7. Moštvo je bilo strašno utrujeno. Osem-mesečna vožnja z neprestano napetostjo živcev v najtežavnih podnebnih, нравnih in fizičnih razmerah je ljudi jako potrla.

8. Japonci so imeli veliko število torpedov, ki so izpuščale take množine torpedov, da je morje kar kipel od njih. Katere niso zadele, so pa vsaj ostale na mestu, in zgodilo se je, da je potem slučajno zadela kaka ladja ob nje; tako so se potopili „Borodino“, „Admiral Nahimov“ in „Navarin“.

9. Strelba Japoncev je bila organizirana. Oni so koncentrirali vse svoje strele na eno ladjo, dokler je niso potopili, potem so se lotili druge. Tako so najprej potopili „Oslabjo“, potem so se spravili z vso silo na „Aleksandra“ in končno na „Suvarova“. Rusi so pa streljali brez reda in uspeha.

10. Japonci so se v začetku postavili v povprečni črti, tako da so mogle vse ladje streljati z vsemi topovi ene strani. Rusi so pa plnili drug za drugim, tako da so mogle streljati le prve velike ladje. Ko so se zmešale prevozne ladje, pa mnoge bojne ladje niso mogle streljati, ker so jim bili prevozi na poti.

11. Visoki valovi so zalivali ladjam luknje, ki so bile nad vodno črto. „Oslabja“ n. pr. ni imela niti ene poškodbe pod vodno črto, pa se je potopila, ker so ji valovi zalivali notranje oddelke.

12. Rusom je škodovala različnost brodovja, med katerim so bile bolj počasne ladje, ki so zadrževale celo brodovje ali so pa z-ostale in bile okrožene od sovražnih torpedov.

13. Koncem boja drugi dan je Rusom zmanjkalo streliva.

Po morskimi bitki.

Vedno se še poroča o kaki ruski ladji, ki je v nesrečni bitki pri otoku Cušima ubežala pred poginom. Tako se je prošli teden usidrala pri rtu Senžak pomožna križarka „Kuban“. 28 premogovnih parnikov je odšlo iz Segona, okrog 30 pa so jih pripravljali na odhod v domovino. Ruska bolniška ladja „Kastroma“ pa, katero so Japonci v nesrečni pomorski bitki ujeli, so zopet izpustili. Bolniška ladja „Orel“ pa mora še ostati v japonskem ujetništvu, ker je na sumu, da se je udeležila boja. Celotno stvar bo razsodilo še-le razsodišče v Sasehi.

Kakor se čuje, bodo morali admiralu Roždestvenskemu odrezati desno roko in desno nogo, admiralu Nebogatovu pa se je baje zmešalo in je poskušal že samoumor.

Rusko brodovje v Vladivostoku nikakor ne miruje. Ruska pomožna križarka „Dnjepr“ je v malaški cesti ustavila holandski parnik „Floreo“ ter mu oddala pošto in 41 Kitajcev, ki so bili na angleškem parniku „St. Kilda“. Rusi so namreč ta parnik ujeli in ker je vozil kotrebant, tudi potopili.

Trdi se z vso gotovostjo, da so Japonci v bitki v korejski cesti rabili podmorske čolne. Dasiravno Japonci to zanikajo, vendar je to razvidno iz tega, da je križarka „Oleg“ takoj o pričetku bitke, ko se še niso pojavile japonske torpedovke in je bilo japonsko brodovje še tako daleč oddaljeno, da ni moglo izstreliti torped, videla izstreljen torpedo, kateremu se je pa srečno mogla umakniti.

Šele sedaj so Japonci nekoliko izdali, koliko so imeli izgube na morju. Koliko so ladij izgubili še sedaj molče. Pač pa pravijo, da so izgubili 321 častnikov in 1782 mož mrtvih, ranjenih pa je 170 častnikov in 14.997 mož. Rusi toraj tudi niso streljali v zrak.

Kaj je z mirom?

Ruski generali na bojišču so se takoj sešli, ko so zvedeli, da hoče predsednik Združenih držav posredovati za mir. Sklenili so odposlati carju brzojavko, v kateri prosijo carja naj nikar ne sklepa miru, ker je mandžurijska ruska armada popolnoma prepričana vsled dobrih pozicij in moči, da kmalu premaga nasprotnika. Stvar se je v deževni dobi popolnoma preobrnila in generali kakor tudi armada trdno upajo na zmago. Ta brzojavka se je prebrala vsem vojakom, ki so jo z velikim navdušenjem sprejeli.

„Novoje Vremja“ naglašajo, da so Japonci bolj potrebni miru, kakor Rusija, zato tudi ne sme Rusija odnehati v nobenem oziru. O kaki

vojni odškodnini, ki bi jo naj plačala Rusija, ne more biti govora; potrebno pa je, da se v času, ko se toliko govori o miru, stori vse, da se mandžurska armada čimbolj ojači in da se že sedaj kolikor mogoče pripravi na vojevanje po zimi. „Svjet“ pa zatrjuje, da je sedaj z malimi izjemami vsa Rusija za nadaljevanje vojne; že z ozirom na mandžursko armado bi bilo skrajno nespametno, ako bi se v tem hipu hotel skleniti mir.

Petrograjski poročevalec pariškega lista „Matin“ se je razgovarjal z nekim ruskim ministrom. Minister ne veruje, da bi sedaj sklenil mir. On pravi, da ima Rusija dovolj denarja in ljudi, da lahko vojno nadaljuje. Tudi če bi bil Linevič poražen, še ni misliti na mir, ker se bo umaknil v Sibirijo. Ko bodo Japonci oblegali Vladivostok ki se lahko drži eno leto, bodo Rusi spravili na bojišče nad eden milijon ljudi.

Kako predrzni so Japonci in kako hitro bodo izpodrinili vso inozemsko trgovino iz svojih dežel, je razvidno iz tega, ker so v Port Arturju zapovedali vsem inozemskim trgovcem, da naj Port Artur zapuste. Tudi Angležev niso izvzeli. Zato pa sedaj tisti, ki so si najbolj želeli vojske med Rusi in Japonci, najbolj delajo na to, da se vojska hitro konča.

Japonski mirovni pogoji.

V dunajskih diplomatskih krogih se govori, da Japonska rade volje sklene mir in bo stavila zelo lahke mirovne pogoje, da s tem kolikor mogoče ugodi občutljivosti Rusije. V dobro poučenih krogih se zatrjuje, da bo Japonska stavila te pogoje: Priznanje japonskega protoktorata v Koreji; vrnitev Mandžurije Kitajski in mednarodna kontrola vzhodno-kitajske železnice. Kar se tiče Port Arturja, se bo sporazumljenje brez dvoma prav lahko doseglo, ker se je izkazalo, da nima ta trdnjava baš velike strateške vrednosti. Japonska ne bo zahtevala, da se porušijo vladivostoške utrdbe; takisto tudi ne bo terjala, da se ji odstopi Sabalin. Tudi glede vojne odškodnine se bo doseglo sporazumljenje, ker bo Japonska zahtevala samo povrnitev pravih vojnih stroškov. Če so ti mirovni pogoji od strani Japoncev istina, potem je lahko razvidno, kako nujno Japonci žele konec vojske. To pa ne iz dobrosrčnosti ali velikodušnosti do Rusov, ampak ker so japonske moči že izčrpane in je nadaljevanje vojske za Japonsko poraz, katerega bi ne mogli nadomestiti v desetletjih.

Med Japonsko in Rusijo teko baje pogajanja, da bi se sešla Linevič in Ojama v namen da se sklene premirje na bojišču v Mandžuriji.

kolenih pred tabo, kakor drugi. Izdajice se klanjaje izdajicam. Ali sedaj nisem več. Vedi, da so sanje tvojega očeta prazne. Volilci so trdni in nobeni omahljivi.“

„Izdajstvo“ — je vzkliknila Toni. Varali so se oče, varali... Izdajstvo...“

Pa očeta že ni bilo več doma, on je šel vesel na volišče svest si zmage. Toni je bila sama in od sten so otlo odmevale njene besede: „Izdajstvo“, da se jih je plašila.

Spomnila se je besed Stanka Vraza, koje je čula enkrat pri nekem govoru in ki so ji rezale v meso. In čudno; sedaj se jih tako živo spominja. Zdi se ji, da ji stene kriče to pesem:

„Oh prokleta bodi,
to srce u grudih,
viek proklete oči, krvi...
izdajice roda svoga —“

Izdajstvo! — Grozne besede, posebno, ako je izgovori izdajalec sam. Toni, divji sovražnici vsega, kar je slovenskega, se je zdelo grozno v tej samotni sobi. Vsaka stvar se ji je zdela groznejša. Slike na stenah, ne svete, teh ni bilo, ampak posvetne so se ji rogale in ji klicali moralne besede: „Izdajstvo, izdajalka svojega jezika in rodu z očetom vred... prokleta... Izdajalka...“ V vzduhu je pa ležalo nekaj groznega, moralnega, nekaj tajin-

stveno strašnega, da je trepetaje zbežala iz sobe...

Vest...

Ludvik Logar je prišel dobre volje na volišče z županom Kalinom. Zmenila se sta, da ne pristopita k nobeni stranki, naj si mislijo nemurji na zmago. Nalašč sta prišla tako pozno, da so se jedva pričele volitve. Narodnjaki so bili malce v skrbeh radi nju...

V volilni dvorani se je zgrabil Logar za glavo in mrmljal:

„Jezus Nazarenski, kralj judovski, koliko je tu Judežev. Bog daj, da bi se vam vneli možgani, ko bodete glasovali za Iškarjote... Bog daj, da bi vam okamenel jezik.“

Ko je slišal kakega bolj imenitnega, da je volil nasprotnike je prezirljivo godrnjal:

„Vprašajte ga, vprašajte, koliko porejionov teletine je dobil in koliko žganjice je spil.“

To je jel govoriti vedno glasneje, da ga je volilni komisar moral opozoriti naj molči.

„Bog daj, da bi ne mogel več vstati od mize“ je mrmljal nevoljno in pljunil.

Glasovi volilnih strank so bili vedno v enaki meri. Vse je bilo nestrpno. Kalin je gledal pred se, da bi ne videl namigavanja nasprotnikov.

„Ne bodete ga“, je godel Logar, ki je opazil ta namigavanja. „Pfu, vrag naj se paj-

daši s takimi osli, Kalin se ne bo. Kalin ni oni Kalin, da bi se dal spraviti na limanice.“

„Kaj praviš“, vpraša Kalin.“

„Nič. Gledam le koliko je to porejionov teletine.“

Bližnji so se jeli smejeti.

Konečno je bil poklican Kalin, da odda svoj glas. Malo je vzdrgetal. Vse oči so se vprle vanj, prsa so se polnile s sapo. Glasoval je za narodno stvar.

Za hip je nastala tihota po dvorani, kakor v grobu. Nato pa se je potresla dvorana od burnih „Živio“-klicev.

Izidor je prebledel.

„Izdajstvo... prokleti... Volili ste gospodo, kmet gospodo, haha.“

„Saj sem djal, da je to bridek smeh, haha“, je skočil Logar med nje. „Pravil sem celo, da ste bedaki. Dandanes se kalinov več ne lovimo, posebno na limanice ne, ker so preveč zviti. Na tak slab in ničvreden lim pa še posebno ne, kakor je Toni. Ti proklete ščunke, slovenozrci in druga taka golazen, kaj ste pa mislili?... Nič več ne bomo nemško zapovedovali. Hohoho.“

(Dalje sledi.)

Na suhem.

Kako je z vojno na suhem, se prav malo izve in še to kar se izve je jako dvomljivo. General Linevič poroča, da je ruska vojska v dobrem stanju, navdušena za boj in komaj čaka, da se sprime s sovražnikom. Nadeja se tudi da bo v dveh mesecih pričel s prodiranjem. Angleške vesti pa pravijo, da je japonska armada začela zopet ofenzivo in je baje brez boja zasedla strateško važni kraj Ovoda. Vsled tega zavzetja je Vladivostok izoliran in je baje pretrgana železniška zveza med rusko armado in Vladivostokom. Japonci pojdejo lahko na Kirin in zasedejo pot, po kateri bi se mogli Rusi umakniti na Harbin. Nek angleški list poroča, da je ruska armada popolnoma obkoljena in če se ne bo Linevič hitro umaknil je ruska armada izgubljena. Ruski list „Ruskoje Slovo“ pa javlja, da zadnji boji med predstražami niso spremenili položaja, vendar pa se razvijajo dogodki, kakor se kaže precej neugodno za Ruse.

Japonci imajo doslej premoč na suhem. Ruske izgube pri Mnkdeniu so se sicer nadomestile, vendar se pa ruska armada vsled velike oddaljenosti od domovine ni okrepila, med tem, ko imajo Japonci domovino jako blizu in so spravili tudi vse vojake, kar jih imajo v vojsko. Pomagajo jim tudi močne hunguške čete, katerim zapovedujejo japonski častniki in ki imajo japonsko orožje in topove. Če je Linevič res obkoljen in če se lepo umakne, kakor se je umaknil svoj čas Kuro-patkin pri Ljaojanu, da zada Japoncem velike izgube in spelje Japonce v Sibirijo in jih tako oddalji od njihove domovine, potem je nedvomno zmaga na ruski strani, posebno ko pride zima, kakor se je to zgodilo svoječasno Napoleonu pri Moskvi.

General Linevič je izbral za svoje glavno taborišče Kirin, kjer je osredotočena glavna ruska vojna sila. Ruska armada šteje sedaj že 350.000 mož.

Državni zbor.**Kongrua.**

Državni zbor je začel svoje delovanje s posvetovanjem o kongruu. Pri tej priliki je strastno napadal slovensko duhovščino dr. Tavčar, zagovarjali so jo dvorni svetnik Šuklje in dr. Žitnik. Predlog se je odkazal potem odseku v nadaljno posvetovanje.

Za Globoko in Pišeece.

Nujni predlog poslanca Žičkarja in tovarišev glede na poškodbe po toči v občinah Globoko in Pišeece, ki se je stavil dne 16. junija t. l. v državni zbornici, se glasi: Mesca majnika t. l. je pokončala toča po občinah Globoko in Pišeece po tamošnjih prenovljenih vinogradih deloma popolnoma letošnju trgatav.

Ti vinogradi so se prenovili z velikimi stroški; pri tem so se vinogradniki težko zadolžili. Škoda v občini Globoko znaša 40.000 kron, ona v Pišeece, kjer je oškodovanih 280 vinogradnikov, 51.980 kron. K temu se mora pripomniti še sledeče. Globoko je ona občina, v kateri se je moralo šolsko poslopje, pozidano pred 20 leti, leta 1904 zapreti radi tega, ker je hudo poškodovano vsled potresa. Postavljeno je namreč na zemljišču, plazom podvrženim. Okoli 200 otrok, ki bi morali obiskovati šolo, je zdaj brez šolskega pouka.

Na tem poslopju, katero ni sedaj za nobeno rabo, dolguje šolska občina Globoko še okoli 1000 K.

Da se pomaga tako težko prizadeti občini Globoko, da se lažje pozida novo šolsko poslopje, se je vložil ob svojem času nujni predlog, ki pa čaka na svojo rešitev v proračunskem odseku.

Druga po toči poškodovana občina Pišeece si je pa ravno zdaj pozidala z mnogimi stroški popolnoma novo šolsko poslopje.

V obeh občinah so posestniki hudo zadolženi; njihova beda je toliko večja, ker skoraj drugih dohodkov nimajo, kakor te, ki jih dobivajo iz vinogradov.

Podpisani predlagajo torej:

„Visoka zbornica naj sklene: visoki vladi se naroči, da prebivalcem, ki so vsled vremenske uime v Globokom in Pišeece hudo prizadeti, podeli zadostno državno podporo.

V formalnem obziru itd.

Žičkar in tovariši.

Napad socijalnih demokratov na dr. Scheicherja.

V nedeljo — 18. junija — se je peljal dr. Scheicher, profesor bogoslovja v Št. Hipolitu na Nižje Avstrijskem, državni poslanec in nižje-avstrijski deželni odbornik, iz Dunaja v Rohrbach na Nižje Avstrijskem v imenu deželnega odbora, da izroči trem delavcem odlikovanje v imenu dežele. Ta odlikovanja je on sam izposloval za delavce. Ko se vrača domu, ga zasledujejo socijalni demokrati, ga začnejo pretepati, ga poškodujejo telesno in mu hudo ranijo levo oko. Danes — v ponedeljek, 19. junija, je oteklina tako velika, da se sploh ne more spoznati, ali je oko res popolnoma poškodovano, kakor nekateri trdijo. Krščansko socijalni državni poslanci bodo vložili jutri — v torek — o tej zadevi nujni predlog, o katerem se mora takoj obravnavati. — Surovost brezbožnih mokračev je dospela že tako daleč, da preganjajo sploh vsakega človeka, ki se poteguje za krščanska načela.

Politični ogled.

Narodno-gospodarski odsek državnega zbora se bo bavil te dni s tem, kako na novo urediti različnim ministrstvom delokrog. Zahtevalo se bo, da se vse obrtne zadeve združijo v trgovinskem ministrstvu; tudi o rudarstvu naj ne sodi več poljedelsko, temveč trgovinsko ministrstvo, nasprotno pa se vse zadeve o živinozdravništvu iz ministrstva notranjih zadev izločijo ter izroče poljedelskemu ministrstvu. Ministrstvu notranjih zadev pa se izročijo vse vodne zadeve z gradnjo vodnih cest vred. Pri vladi so taki spremembi naklonjeni.

Judeževi groši. V zadnjih letih se je uredilo tako, da se na vseh naših ljudskih šolah pončuje nemščina. Toda vedno se še nabajajo ljudje, ki hujskajo naš narod ter mu priporočajo samonemške šole. Tudi podpora se obeta takim občinam, ki bi hotele samo nemške šole. Odko pa denar za podporo? Na Pruskem poročajo, da so v preteklem letu izdali za ponemčevalne šole na Avstrijskem 88.000 mark. Kdor je pameten, uvidi, da imajo ponemčevalne šole med nami celo drug namen, nego se ljudstvu navadno pove. Za temi hujskači stoji pruska pikelhavba.

Po slovanskem svetu. Poveljnik Bosne in Ercegovine feldcajgmajster Albori je nevarno obolel in se je moral podvrči operaciji. — V Pragi je bil več dni trajajoč Marijanski shod, kjer so se češki katoliški mošje posvetovali o programu za prihodnje delovanje v verskem smislu — Na binkoštno nedeljo je bil v Trziču na Kranjskem shod tržiških delavcev in delavk. Dr. Krek je govoril o dolžnostih občin in države do delavstva. Tovariš Moškerc je govoril o delavskem starostnem zavarovanju in o splošni ter enaki volivni pravici. Govorili so še tovariši Mikl, Jeriha, Puhar, Špendal. — Slovensko društvo „Straža“ na Dunaju je priredilo na binkoštno nedeljo veselico. Več članov slovenskega katoliškega akademičnega društva „Zarja“ iz Gradca je posetilo veselico in pravnik g. L. Pogačnik je izročil „Straži“ pozdrave graških Slovencev. — Ko je šef bosenske dež. vlade baron Albori obiskal Mostar, je nagovoril nemški škofa Bueonjića. Škof mu je odgovoril hrvaški. Albori je poizkušal govoriti hrvaški, končno se je pa opravičil, da še ne zna. — Bueonjić je kljub temu še dalje govoril le hrvaški.

Različni dogodki. Predsednika grškega ministerstva Deljanisa je neki Gherakoris zabol v trebuh, in je vsled dobljene poškodbe že umrl. Gherakoris je navaden zločinec in storil umor iz političnih razlogov.

Nemiri v Makedoniji. Prihodnje dni se bo zbral nekje v Makedoniji — kraj je tajen — shod makedonskih ustašev, na katerem se bo sklepalo, kaj je v bodočnosti storiti za osvobodjenje Makedonije. Pričakuje se važnih odločitev.

Dopisi.

Slov. Bistrica. (Protikmetu.) Tukajšnji krajni šolski svet je v seji dne 8. t. m. sklenil z večino enega glasa, da se začnejo počitnice na tukajšnji šoli že koncem julija in naj trajajo do 15. septembra. S tem sklepom pokazali so zopet njegovi povzročitelji Stiger, Petzold in drugi, koliko jim je mar kmetško ljudstvo, za katero je ta sklep prav občutljiv udarec. Stigerju, ki se je vsilil našemu ljudstvu za zastopnika v deželnem zboru, moralo bi pač znano biti, da kmet lažje pogreša svojega otroka in ga pošlje v šolo poleti, kakor pa v jeseni, ko je dan že kratek, dela pa vse polno. Poleti se lahko živina napase do 8. ure, v jeseni to ne gre, tudi ima kmet v jeseni vse polno za otroke pripravnega dela. Počitnice od 30. jul. do 15. septembra so umestne za mestne otroke, katerih je pa samo kakih 20 in še tem je vsejedno. Res je sicer, da je poletu nekoliko vroče v šoli, toda lahko rečem, da to kmetškemu otroku, ki je vaje vročine, nič ne stori; spominjam se, da sem bil še celo nevoljen, če so me stariši kakega vročega poletnega dne doma obdržali in sem moral na polju delati v največji vročini. Upamo, da se je g. Stiger potegoval za ta-le sklep iz nevednosti za težnje slovenskega kmeta in ne, kakor se govori, zaradi svojega hmelja, katerega mu bi naj otroci v počitnicah obirali za par krajcarjev, kar mu pameten človek sicer ne stori. In tega moža, ki dosledno pri vsakem svojem koraku gleda le na svojo korist, ki porablja svoj upliv slovenskemu ljudstvu v pogubo, še pošiljate kmetje v deželni zbor! Neverjetno, toda res je, da je velika večina tako zaslepljena. Kmetje, ki ste naročeni na „Slov. Gospodarja“ in teh je v slovenjebistriški okolici že častno število, pokazite ta-le dopis svojim sosedom, Stigerjevim volilcem, poučite jih, da nam bode sčasom mogoče ga kam drugam poslati kakor v deželni zbor.

Stara cesta. Podpisani izrekam tem potom v svojem in v imenu svojega soseda Mart. Semenič pristrčno zahvalo vsem, kateri so pritekli pri požaru na pomoč. Posebno se zahvaljujem slavnim cezanjevskim požarnikom, ki so pustili silno delo na poljih in travnikih, pritekli z brizgalnico na naš strm hrib ter hrabro zastavili svoje moči pri tako nevarnem poslu. Le požrtvovalnost sosedov in hraber nastop požarnikov sta mogla vkljub pomanjkanja vode požar toliko omejiti, da ni pregorelo v stanovanje ter je tako ostalo pohištvo in obleka nepoškodovana. Bog povrni vsem!

Alojz Rudolf.

Šmartin pri Slovenjgradu. Od pamtiveka smo imeli v Šmartinu na sv. Rešnjega Telesa dan procesijo od farne cerkve mimo Kačeve in Šmidhoferjeve hiše nazaj k farni cerkvi. Pri Kačevi krasno okinčani kapeli in pred Šmidhoferjevo hišo čitala sta se sv. evangelija in delil sv. blagoslov. Žalibog, dobil je hišo blage Šmidhoferjeve obitelji v pest zagrizen štajercijanec Lipuš, privandranec iz Tolstega vrha, katerega prvo delo je bilo, prepovedati delitev sv. blagoslova pred svojo krčmo. Ta čin označuje dovolj naše štajercijance. Po nedeljah in praznikih zbirajo se navadno pred farno cerkvo, (kdor jih ne pozna, tam jih lahko vidi) podpirajo s svojimi hrbti cerkveni zid, med pridigo pa grejo v Mostnarjevo šnopsarijo, da se pogovorijo o zlobnostih in obrekovanjih „Štajercjevih“ ter stuhajo svoje zlobne nakane; po pridigi pa zopet privandrajajo za cerkev, kjer preganjajo s svojimi očmi megle iz Sv. Uršule na Kapo, s Kape pa zopet nazaj na Sv. Uršulo. Pri grdem vremenu najdeš jih pa na klopi v prostoru pred zakristijo, odločen v prejšnjih časih be-